

Sygn. akt IV U 246/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

12 maja 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 maja 2021 roku w Sieradzu

odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 26 lutego 2021 r. (...)

w sprawie M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż M. M., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 01.10.2018 r. do 31.03.2019 r.

Sygn.akt IV U 246/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26.02.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. powołując się na art. 83 ust.1 pkt 1 i 3, art.38 ust. 1 i 2, art. 6 ust.1 pkt 5, art. 13 pkt 4 , art. 18 ust.8, art.18a ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.), art. 81 ust.2 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1510 ze zm.), art. 107 ustawy z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1265 ze zm.), art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23.10.2018 r. o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz.1292 ze zm.) stwierdził, że M. M. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, oraz wypadkowemu w okresie od 01.01.2018 r. do 31.03.2019 r. W decyzji określono także podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wypadkowe, zdrowotne za okres od października 2018 r. do stycznia 2021 r., na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy za okres od października 2020 r. do stycznia 2021 r. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że M. M. w okresie od 01.01.2018 r. do 31.03.2019 r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej związanej z oprogramowywaniem. Zaznaczono dalej, że M. M. od 01.01.2018 r. dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia. W dniu 06.12.2018 r. zostało dokonane

zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego od 01.01.2018 r. jako osoba niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym i podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu. Od 01.04.2019 r. dokonano zgłoszenia jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia. Organ przytoczył treść art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, zgodnie z którym przedsiębiorca, będący osobą fizyczną, która podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Jednocześnie stosownie do ust.2 powołanego przepisu, prowadzący działalność ma prawo zrezygnować z uprawnienia o którym mowa w ust.1 przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy przyjął, że dokonując zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 01.01.2018 r jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia, ubezpieczony zrezygnował z możliwości skorzystania z „ulgi na start”. Przytaczając treść przepisów art. 6 ust.1 pkt5, art.13 pkt 4, art.18a ust.1, art. 18 ust.8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych organ przyjął, że ubezpieczony od dnia 01.10.2020 r. powinien zgłosić się do ubezpieczeń społecznych jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, dla której podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego M. M. wniósł o jej zmianę i stwierdzenie, że nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 01.10.2018 r. do 31.03.2019 r. Odwołujący podniósł, iż od początku podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej wyrażał wolę do skorzystania z „ulgi na start” jak też spełniał niezbędne ku temu warunki, jednak obsługujące go biuro rachunkowe dokonało błędnego pierwszego zgłoszenia. Kiedy ubezpieczony zorientował się, że przekazana przez biuro rachunkowe kwota do zapłaty składek jest zbyt wysoka, w dniu 6 grudnia 2018 r. została złożona korekta zgłoszenia, co do której organ nie zgłaszał zastrzeżeń. Jednak to po upływie 2 lat, tj. 23.12.2020 r. organ zażądał od ubezpieczonego korekty dokumentów, mimo że do tej pory saldo należności wykazywało „0”, zaś zmiana podejścia ZUS została spowodowana przeanalizowaniem dokumentów ubezpieczeniowych w związku z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Pełnomocnik organu zaznaczył, że M. M. dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przez co nie mógł skorzystać z „ulgi na start” ani wstecz ani na bieżąco. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji dokonania zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i faktycznego rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie ma możliwości skorzystania z „ulgi na start” ani wstecz ani na bieżąco.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. w dniu 01.10.2018 r. rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Była to działalność podjęta po raz pierwszy, która nie była wykonywana na rzecz byłego pracodawcy. We wrześniu 2018 r. M. M. zawarł z M. B. umowę o obsługę finansową firmy, obejmującą m.in. rozliczanie składek na rzecz ZUS. M. M. był zainteresowany taką formą podlegania ubezpieczeniom społecznym, która związana byłaby z jak najmniejszymi obciążeniami finansowymi, w tym skorzystaniem z przewidzianej w ustawie dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców możliwości niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej, tzw. „ulgi na start”. Po otrzymaniu z biura rachunkowego informacji o wysokości składek, przypadających do zapłaty za pierwszy miesiąc rozliczeniowy, M. M. zorientował się, że forma zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych nie uwzględnia zasady, przewidzianej w przepisach regulujących „ulgę na start”. Z tego względu M. B. złożyła w organie rentowym korekty deklaracji, mające na celu uwzględnienie rzeczywistej woli pracodawcy w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W dniu 23.12.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wystosował do M. M. pismo, dotyczące nieprawidłowych dokumentów rozliczeniowych/zgłoszeniowych, wnosząc o złożenie korekty dokumentów, w których wystąpiły nieprawidłowości, tj.: - złożenie dokumentu zgłoszeniowego ZUS ZUA od dnia 01.10.2018 r. z kodem 0570 (złożenie w dniu 13.11.2018 r. dokumentu ZUS ZUA z kodem 0570 oznacza rezygnację z możliwości skorzystania z ulgi na start – kod 0540, - sporządzenie prawidłowych dokumentów rozliczeniowych z kodem 0570 za okres 01.10.2018 r. – 31.12.2018 r. z prawidłową podstawą wymiaru składek – 630,00; 01.01.2019-31.03.2019 z prawidłową podstawą wymiaru składek – 675,00; - wyrejestrowanie z kodu 0570 z dniem 01.10.2020 r, oraz złożenie dokumentu zgłoszeniowego ZUS ZUA od dnia 01.10.2020 r. z kodem 0510 (w związku z upływem 24 miesięcy korzystania ze składek preferencyjnych; - sporządzenie prawidłowych dokumentów rozliczeniowych z kodem 0510 za okres od 01.10.2020 r. do nadal, z prawidłową podstawą wymiaru składek – 3136,20. Zaznaczono, że w przypadku niezłożenia stosownych dokumentów w terminie 14 dni od otrzymania pisma konto zostanie uporządkowane z urzędu.

W odpowiedzi na wezwanie organu rentowego, w dniu 15.01.2021 r. M. B., zajmująca się m.in. rozliczeniami składkowymi M. M. złożyła pismo informujące, że jej mocodawca od samego początku współpracy, tj. od 01.10.2018 r. zgłaszał chęć skorzystania z „ulgi na start”, do której miał prawo. M. B. podała, że osobiście dokonała zgłoszenia M. M. jako płatnika składek, podając kod 0570 oznaczający osobę prowadzącą działalność gospodarczą opłacającą składki od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiącej zadeklarowaną kwotę nie niższą niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Mimo zadeklarowana przez ubezpieczonego chęci skorzystania z „ulgi na start” w zgłoszeniu błędnie podano kod 0570. M. B. zorientowała się w pomyłce po wysłaniu do ubezpieczonego wyliczonej należności do zapłaty, po uiszczeniu której płatnik zgłosił zastrzeżenia co do jej wysokości. W efekcie w dniu 05.12.2018 r. dokonano wyrejestrowania M. M. z kodem 0570 z jednoczesnym dokonaniem jego zgłoszenia z kodem 0540, właściwym dla skorzystania z „ulgi na start”. Zgłoszenia to omyłkowo zostało ponownie zrealizowane na dokumencie ZUS ZUA i dlatego następnego dnia M. B. wyrejestrowała M. M. z ubezpieczeń społecznych, dokonując zgłoszenia na druku ZZA z kodem 0540. W okresie od 01.10.2018 r. do 31.03.2019 r. M. M. opłacał terminowo i w należnej wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne, zaś pod dniem 31.03.2019 r. do ZUS zostały przesłane dokumenty wyrejestrowujące go z ubezpieczeń od 01.04.2019 r. z kodem 0540 i zgłaszające go do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego z kodem 0570.

Z informacji o rozliczeniu wpłat, zaksięgowanych na koncie M. M. w 2019 r. wynika, że ubezpieczony opłacił wszystkie należności; wg deklaracji rozliczeniowych DRA kwoty do zapłaty z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2018 r. do marca 2019 r. wyniosły 0,00 zł.

W dniu 2 lutego 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wystosował do M. M. zawiadomienie o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie zasadności podlegania ubezpieczeniom społecznym i podstaw wymiaru składek, zawiadomienie zakończeniu postępowania przesłano w dniu 15 lutego 2021 r. , zaś w dniu 26.02.2021 r. została wydana zaskarżona decyzja.

(wezwanie do złożenia korekty dokumentów, wnioski o sprostowanie pomyłki, zawiadomienia o wszczęciu i zakończeniu postępowania, dane o okresach objęcia ubezpieczeniami, decyzja z 26.02.2021 r. w aktach ZUS, informacja o rozliczeniu wpłat k. 15-17 akt sprawy, zeznania M. M. z 12.05.2021 r. od 00:01:01 do 00:13:15 minuty)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2021.423 t.j. – dalej ustawa systemowa).Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby będące osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na

podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność - w myśl art. 8 ust. 6, pkt 1 - uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U.2021.162 t.j.) przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmując ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od ustania jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może zrezygnować z uprawnień, o których mowa w ust. 1 przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych (art. 18aa ustawy systemowej). Powyższe przepisy wskazują, że tzw. ulga na start ma charakter dobrowolny a więc jej wykorzystanie zależy od woli przedsiębiorcy. Z treści uzasadnienia projektu ustawy Prawo przedsiębiorców wynika, że ustawodawca wprowadzając ulgę na start kierował się interesem początkujących przedsiębiorców, dla których obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne był wyjątkowo dotkliwy, gdyż składki z tytułu ubezpieczeń społecznych należało uiszczać nawet mimo braku uzyskania jakiegokolwiek dochodu. Z konstrukcji art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców wynika, że zasadą jest niepodleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez przedsiębiorcę przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia tej działalności. Skoro podleganie ubezpieczeniom poddano woli ubezpieczonego i wolę tę można jednoznacznie ustalić, a jednocześnie z dokumentów składanych organowi rentowemu wynika zarówno zgłoszenie się do ubezpieczenia jak też chęć skorzystania z "ulgi na start" i nie zachodzi prawdopodobieństwo instrumentalnego wykorzystania systemu ubezpieczeń społecznych, to możliwe jest uznanie, że taka osoba nie zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych, mimo formalnego dokonania zgłoszenia z kodem 0570. W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności zeznań samego skarżącego, które Sąd uznał za wiarygodne, jako spójne i znajdujące uzasadnienie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie, wolą M. M. było niepodleganie ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. Wynika to wyraźnie z jego zeznań oraz z czynności, których dokonał w toku postępowania przed organem rentowym w postaci dokonania korekt zgłoszeń do ubezpieczeń niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości, iż nie jest objęty preferencyjnym systemem podlegania ubezpieczeniom społecznym. Na skutek omyłki wskazano w zgłoszeniu do ubezpieczeń w ZUS kod zgłoszenia 0570, oznaczający osobę prowadzącą działalność gospodarczą opłacającą składki od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiącej zadeklarowaną kwotę nie niższą niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Niezwłocznie po zorientowaniu się o zaistnieniu błędu biuro księgowo podjęło działania w celu jego wyeliminowania. Mając na uwadze całokształt zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd doszedł do przekonania, że dokonane przez ubezpieczonego zgłoszenie do ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, po jego korekcie z 6 grudnia 2018 r., w pełni odpowiadało faktycznemu zamiarowi skorzystania przez M. M. z tzw. ulgi na start, tj. określonego w art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców, uprawnienia do podlegania przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia po raz pierwszy działalności gospodarczej, wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł ją w sentencji wyroku.